

Loketstroken in Kroatië

door Hens Wolf

Het jaar 2023

In mei 2023 was ik op reis in Kroatië. Het land is 1,25 keer zo groot als Nederland met maar 4 miljoen inwoners.

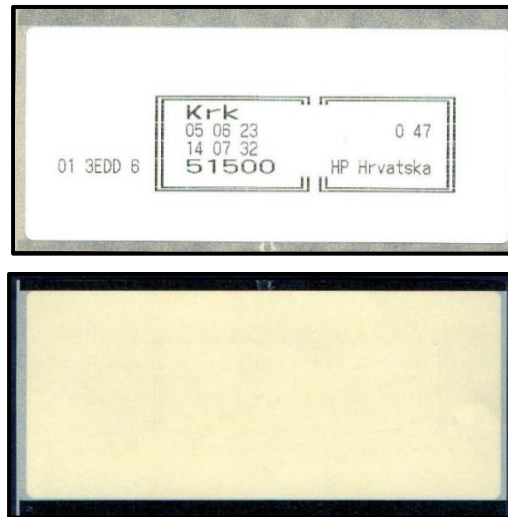

Pas onlangs (1 januari 2023) heeft Kroatië de euro ingevoerd. De contouren van het land staan op de 2-euromunt, alsook de Kroatische naam HRVATSKA. Die naam komt ook voor op de loketstroken van Kroatië. Daar gaat dit verhaal over.

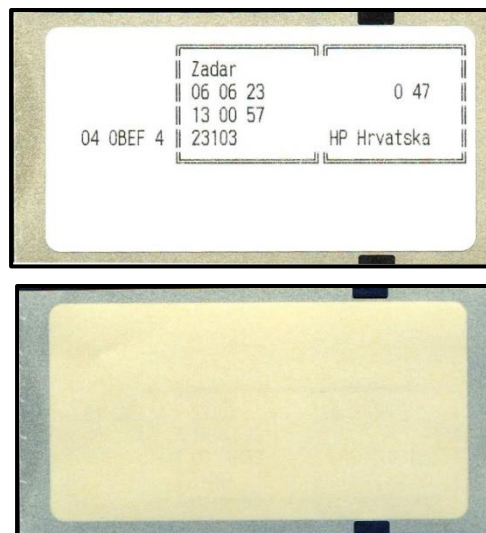
Naast het bezoeken van oude vestingsteden als Split en Dubrovnik en het schitterende natuurpark van de Plitvice meren, had ik gelegenheid om hier en daar een postkantoor binnen te lopen op jacht naar loketstroken. Maar dat viel niet altijd mee. Enkele malen kreeg ik te horen dat ik geen losse stroken mee mocht nemen: ze moesten op een enveloppe worden geplakt en ik moest de enveloppe aan het loket afgeven. Toch lukte het een enkele maal wel. Er bleken twee soorten te bestaan, die goed te onderscheiden zijn aan het onderpapier, waarop ze uit de loketfrankeermachine komen.

De strook in *afb.1* komt uit een frankeermachine in het postkantoor in Krk. Het onderpapier vertoont aan de achterkant twee horizontale zwarte balken aan de boven- en onderzijde. De afmeting van de strook is 79x35 mm.

Afb.1: strook uit Krk

De strook in *afb.2* kreeg ik een dag later in een postkantoor in Zadar. Op het onderpapier zaten geen zwarte strepen, alleen boven en onder twee slitten, kennelijk voor het transport van de strokenrol in de machine. De afmetingen van deze strook zijn 70x35 mm. Ook de opdrukken op de beide stroken verschillen aanzienlijk van elkaar.

Afb.2: strook uit Zadar

Ook al komen de stroken kennelijk uit verschillende frankeermachines, de bonnen bij de stroken zijn identiek (*afb.3*). Let er op dat de waarde 0.47 in euro is aangegeven. Echter, de waarde van de voormalige munteenheid Kuna wordt ook nog op de bonnen vermeld “(kn) (3.54)”, opdat de Kroaten er een beetje aan kunnen wennen, zoals wij ook in 2002 met de euro en de gulden.

Hrvatska pošta

HP-Hrvatska pošta d.d.
 Zagreb, Jurislićeva 13
 OIB 87311810366
 Pošt. ured: 51500 Krk
 RM/Djelatnik: 01-1/3E00
 KRK, 05.06.2023. 14 07 52

RACUN br: 7220/51500/101 / 2023

Usluga	Kolic	Cijena PDV	Naknada
Pisno do 50 g	1	0,47 (3)	0,47
U K U P N O eur (kn)			0,47 (3,54)

Način plaćanja: gotovinom
 Fiksni tečaj konv. EUR / HRK: 7,53450

Ne podliježe Zakonu o fiskalizaciji č. 5

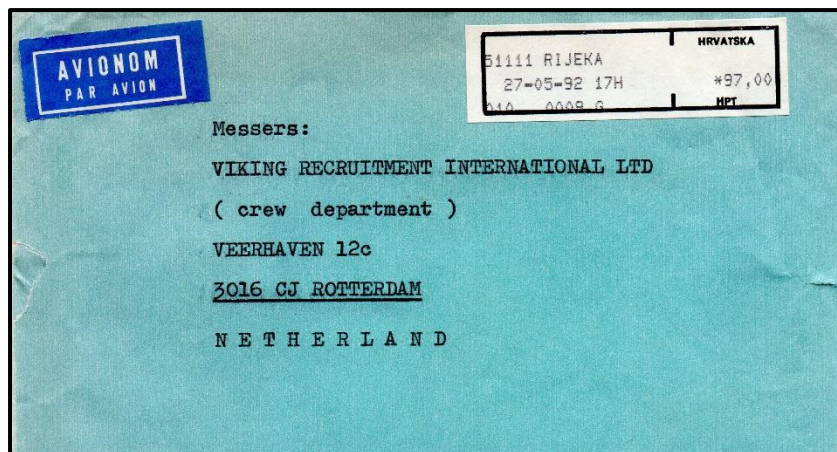
(3) Oslobodeno od poreza temeljem čl. 39, st. 1 t. a) Zakona o PDV-u.

Pisani prigovori mogu se predati u poštanskim uredima, poštom na adresu HP d.d. Poštanska ulica 9, 10410 Velika Gorica, e-poštom na kontakt.szk@posta.hr ili putem web forme: <https://obrasci.posta.hr/kontakt>.

Afb.3: euro en kuna

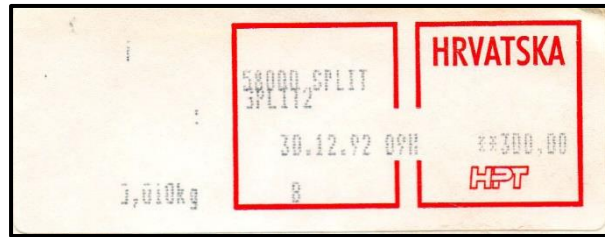
Terugblik naar de periode 1991-2023

Deze recente ervaringen waren voor mij reden om eens terug te kijken in de geschiedenis van de loketstroken in Kroatië nadat het land in juni 1991 een zelfstandige staat is geworden. De eerste loketstroken in die beginjaren hadden een zwarte omlijsting (afb.4).

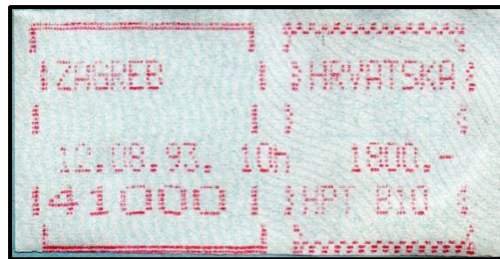
Afb.4: 27-05-92 Rijeka

Een strook aan het eind van 1992 vertoont een rode onderdruk en een andere opmaak (afb.5).

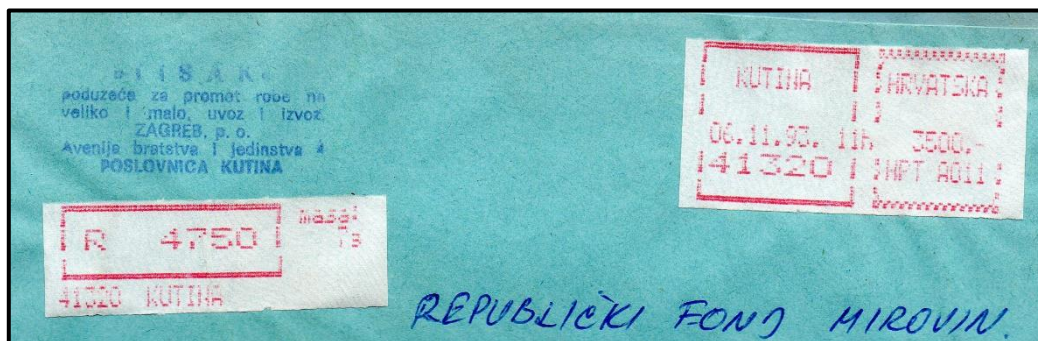
Afb.5: 30.12.92 Split

Dan volgen enkele jaren stroken met een onderdruk van blauwe golflijntjes en met rode print (afb.6).

Afb.6: 12.08.93 Zagreb

Aanvankelijk werd bij aangetekende brieven de R-strook apart geprint (afb.7), maar enkele jaren later blijkt de R-strook met gewicht direct onder de frankeerstrook te zijn gedrukt (afb.8)

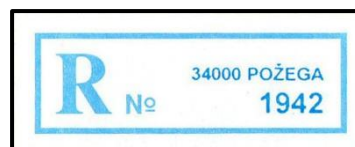

Afb.7: 06.11.93 met aparte R-strook

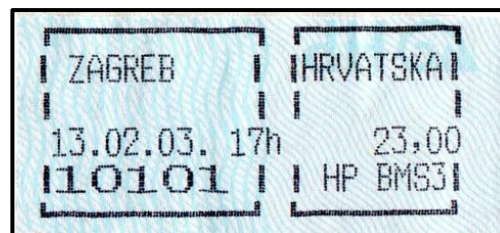
Afb.8: 03.04.95 met geïntegreerde R-strook

Dan spring ik zo'n acht jaar verder naar een strook van 27.01.03 met een zwarte opdruk (afb.9). Het vestigingsnummer van het postkantoor in Pozega (34000) komt zowel op de strook voor als op het bijbehorende aantekenstrookje.

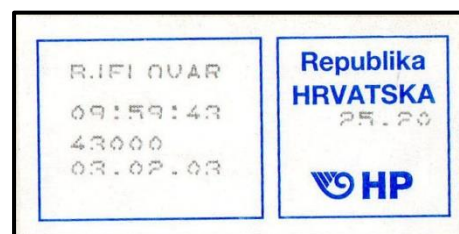
Afb.9: zwarte opdruk

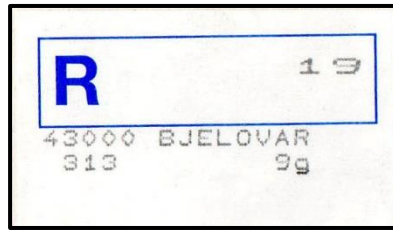
Iets meer dan 14 dagen later, op 13.02.03, komt er uit een frankeermachine in Zagreb een strook met een nieuw kader (afb.10). Nieuw is ook dat het aantekenstrookje op hetzelfde papier wordt geprint, maar wel los van de frankeerstrook. Het vestigingsnummer 10101 komt voor op zowel de frankeerstrook als het aantekenstrookje.

Afb.10: nieuwe omlijsting

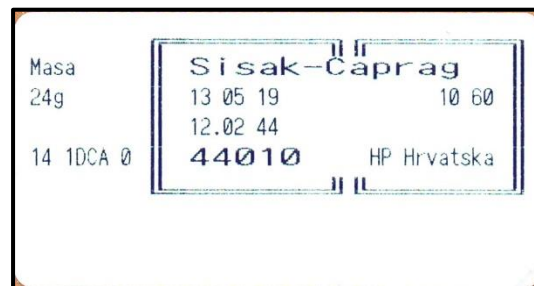
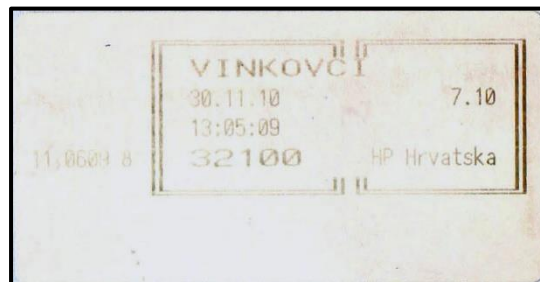
En -hoe is het mogelijk- in dezelfde periode duikt een frankeerstrook van 03.02.03 met een aantekenstrookje op met een totaal andere opmaak (afb.11).

Afb.11: variant

Met een hernieuwd sprongetje, nu van 2003 naar 2010, komen we bij de soort frankeerstroken die nu, in 2023, nog in gebruik zijn (*afb.12*). Ze stammen uit 2010, 2016 en 2019. Vergelijk ze maar eens met *afb.1*.

Afb.12: huidige generatie sinds 2010

Maar verrassend genoeg blijken er ook in diezelfde periode nog loketstroken te bestaan van een geheel ander type. Waar op de vorige stroken het R-aantekennummer ontbrak, komt dat wel voor op dit type loketstroken zoals op de strook van 23.02.18 (*afb.13*).

Afb.13: R-nummer op loketstrook

En zelfs komt hiervan nog een variant voor (*afb.14*): direct waarneembaar is dat de horizontale lijn ontbreekt en dat het lettertype van de R kleiner is dan dat in *afb.13*.

Afb.14: variant

Nog tot in mei 2022 en misschien wel later was het type van *afb. 13* in gebruik, zoals deze strook voor bijfranking op een pakketje uit Dubrovnik (*afb.15*).

Afb.15: bijfranking

Naschrift

Al met al bleek mijn bezoek aan Kroatië in de eerste dagen al verrassend met twee soorten loketstroken in de (nieuwe) eurowaarden. En bij nadere verdieping in het nog niet eens zo lange verleden van deze relatief nieuwe staat blijkt er een interessante variëteit aan loketfrankeerstroken in de postkantoren te bestaan. Ik ben in dit overzicht niet uitputtend geweest en dat opent meteen mogelijkheden tot aanvulling. Meld u ze aan secretaris@postamaat.nl. Dank u wel!

Hens Wolf, 15-07-2023